

Chris Ryan

De achtste man

2008 – De Boekerij – Amsterdam

1

Klaar voor actie... Nu!

Ons doelwit was een leegstaande psychiatrische inrichting, een groot, negentiende-eeuws ziekenhuis van rode baksteen, ooit een mooi gebouw, maar nu vervallen. Het stond op een uitgestrekt landgoed dat totaal verwaarloosd was. De vijf Arabische terroristen die zich volgens het draaiboek in het gebouw hadden verschanst, hielden negen gijzelaars gevangen, en na een beleg van drie dagen naderde de strijd nu zijn ontknoping.

Als commandant van het Sniper Team had ik het bevel over acht scherpschutters, die met hun geweren positie hadden gekozen bij observatiepunten in de bijgebouwen, tussen de bomen en verspreid over het terrein. Twee mannen hielden de voor- en achtergevel van het ziekenhuis in de gaten en stonden via de keelmicrofoons van hun zendertjes in verbinding met het commandocentrum, dat was ondergebracht in een afzonderlijk gebouw, zo'n tweehonderd meter van de voordeur.

Alle gevels van het ziekenhuis hadden een eigen code gekregen voor een snelle identificatie.

Vanuit het commandocentrum telefoneerde de onder-

handelaar van de politie met de leider van de terroristen, maar het geduld van de man leek ten einde. Hij eiste een vrijgeleide naar Heathrow voor zichzelf en zijn kameraden en dreigde dat hij een van de gijzelaars zou doodschieten als er niet onmiddellijk transport kwam. Ondertussen schaafde de commandant van de SP (de Special Projects, het anti-terreurteam) voortdurend aan zijn plannen voor de bestorming van het gebouw.

Een scherpschutter meldde juist dat hij een terrorist achter een van de ramen had gezien, toen er een schot weerklonk uit het ziekenhuis. De onderhandelaar stelde vast dat er een gijzelaar was geëxecuteerd. De terroristen vroegen om een brancard om het lichaam te laten weghalen. De voordeur ging heel even open en een levenloos lichaam werd naar buiten gegooid. Een groepje van vier man rende erheen om het op te halen. Daarna dreigde de leider van de terroristen over een halfuur nog een gijzelaar te doden als zijn eisen niet werden ingewilligd.

Het moment was aangebroken waarop de politie de zaak aan het leger overliet. De commissaris had een schriftelijke order ondertekend waarin hij het bevel overdroeg aan de commandant van het B-squadron, de hoogst aanwezige SAS-officier, die zijn commando's hun orders gaf voor de bestorming. Zodra hij uitgesproken was, koos iedereen positie.

Nu hoefden we slechts te wachten tot het moment waarop mijn scherpschutters zoveel mogelijk terroristen in het vizier hadden. De commandant luisterde naar het radiocircuit, totdat hij opeens de order riep waarop we allemaal hadden gewacht: 'Ik heb het bevel. Klaar voor

actie nu!’ De afgelopen twee dagen had er een onheilspellende stilte geheerst op het terrein van het voormalige ziekenhuis. Nu klonk er een salvo van geweervuur en kwam alles tot leven. Twee wagens stormden met brullende motor naar het gebouw toe en braakten een zwerm in het zwart geklede commando’s uit. Met explosieven werden de ramen weggeblazen. In een oogwenk hing er een Chinook-helikopter boven het dak en lieten nog meer zwarte gestalten zich langs klimtouwen omhoog zakken naar de ramen in de muren en het dak. Stungranaten explodeerden en rook dreef naar buiten. Door de radio klonk een kakofonie van schoten, stemmen, explosies en bevelen.

Binnen een paar minuten was het gebouw ontruimd, waren de terroristen ‘gedood’ en de gijzelaars gered. De commandant meldde dat hij alles onder controle had en het bevel werd weer overgedragen aan de politie. Daarna ondervroeg de commandant de verschillende eenheden en werd de oefening afgerond. De mannen liepen te zweten in hun zwarte kleding, maar waren tevreden dat alles volgens het boekje was verlopen. Zoals altijd had de oefening de realiteit zo dicht mogelijk benaderd. Het was een nuttige ervaring geweest.

‘Goed gedaan, iedereen,’ zei de commandant bij de voorlopige briefing. ‘Dat was vakwerk.’ Omdat we drie dagen achtereen in touw waren geweest en nog een rit van vijf uur voor de boeg hadden, terug naar de basis, hield hij het zo kort mogelijk. Vrijdagochtend om elf uur werden we op het kantoor verwacht voor een uitgebreide nabespreking.

‘Ingerukt, mannen,’ zei de sergeant-majoor. ‘We ver-

trekken.' We laadden onze spullen in de voertuigen en vertrokken naar Hereford. Maar onderweg veranderde de hele situatie. Het was 2 augustus 1990 en via de radio hoorden we dat Saddam Hoessein het Iraakse leger bevel had gegeven om Koeweit binnen te vallen.

'Nou en?' vroeg een van de jongens minachtend. 'Die boerenlul maakt toch niks klaar.'

'Wees daar maar niet zo zeker van,' zei iemand anders. 'Hij kan heel wat ellende veroorzaken, en de kans is groot dat wij erheen moeten. Misschien zijn er al mensen naartoe.'

We doodden de tijd met gissingen over Irak en de kans op oorlog in de Golf, maar ik geloof niet dat iemand toen al beseftte hoe Saddams agressie tegen zijn buurlanden onze eigen toekomst zou veranderen.

De rest van dat jaar werd ons leven beheerst door onzekerheid. Het A- en het D-squadron werden al snel naar de Golf gestuurd voor een training ter plaatse. Maar tot het laatste moment werd ons, het B-squadron, verzekerd dat wij niet zouden gaan, omdat wij de gewone taken van de SAS moesten overnemen: missies van kleinere eenheden overal ter wereld. Er gingen allerlei geruchten. Toen de kans op een oorlog toenam, hoorden we dat het G-squadron ook naar het Midden-Oosten zou gaan als reserve om eventuele verliezen aan te vullen. Omdat de commandant van het hoofdkwartier zelf bij het G-squadron had gezeten, leek dat een aannemelijk gerucht.

Ook allerlei andere opties werden besproken, zoals de mogelijkheid dat we als 'sky-marshalls' op civiele vluch-

ten naar het Midden-Oosten zouden worden ingezet. Dat betekende dat we zogenaamd als gewone passagiers zouden meevliegen maar goed bewapend, om een mogelijke kaping te verijdelen. Dat leek een redelijke suggestie. Bij de Special Projects hadden we die situatie al grondig geoefend, zodat we precies wisten hoe we ermee moesten omgaan. Maar na een tijdje stierf ook dit gerucht een natuurlijke dood.

In de loop van november en december werden er mannen geselecteerd voor verschillende andere missies, en ik had het geluk dat ik werd uitgekozen voor een expeditie naar de Mount Everest die werd voorbereid door een vriend van me, Henry Taylor. Toen ik zes jaar geleden bij het Regiment was gekomen, had ik met Henry in dezelfde groep gezeten. We hadden goed samengewerkt, maar in 1986 was hij weggegaan bij de SAS. En nu, in de herfst van 1990, was hij bezig met de voorbereidingen voor zijn tweede beklimming van de Everest. Bij zijn eerste poging had hij de onbekende noordoostelijke wand willen beklimmen, maar moest hij opgeven vanwege het slechte weer. Nu wilde hij een nieuwe poging doen, in alpinestijl, samen met zijn partner Russell Bryce. Ik zou via de noordelijke route omhooggaan met een groep sherpa's, om lichtgewicht parachutes naar boven te brengen. Het was de bedoeling dat ik de andere twee bij de North Col zou ontmoeten. Vandaar zouden we samen naar de top klimmen om met de parachutes omlaag te springen naar het basiskamp. We wilden een paar records breken. Als ik zonder zuurstof de top zou kunnen bereiken, was dat voor mij een persoonlijk record. Als de anderen via de noordoostelijke route omhoog zou-

den klimmen, zou dat ook de eerste keer zijn net als die parachutesprong vanaf de top. Ik was gekwalificeerd voor die rol, omdat ik heel wat sprongen had gedaan en achttien maanden een Duitse militaire cursus in de Alpen had gevolgd, waar ik had geleerd om door sneeuw en ijs te klimmen.

In oktober kreeg ik van de adjudant toestemming om me bij de bergbeklimmers te voegen. Als mijn tijd bij de Special Projects erop zat, beloofde hij, kon ik drie maanden verlof nemen. Ik ging naar een demonstratiedag in Harrogate, waar Berghaus, de specialisten, me een volledige uitrusting aanmaten. Ik concentreerde me helemaal op de Himalaya en wilde in het begin van het nieuwe jaar mijn conditie opbouwen met inspannende tochten door de Brecon Beacons.

De voorbereidingen voor de Golfoorlog verstoorden de jaarlijkse rugbycompetitie tussen de zes squadron-ploegen. Misschien was dat maar beter ook, want bij die wedstrijden gaat het er heet aan toe en raken jongens soms zo ernstig geblesseerd dat ze voor zes maanden uitgeschakeld zijn. Een van de spelers was een goede vriend van de aanvoerder van het Engelse team, Will Carling, en vroeg of hij met de nationale ploeg wilde komen trainen. De spelers konden in de officiers- of onderofficiersmess worden ondergebracht. Dan waren ze eindelijk bevrijd van de pers en al die handtekeningenjagers zodra ze hun neus buiten de deur staken. Hij stelde ook een vriendschappelijke wedstrijd tussen Engeland en het Regiment voor. Carling kwam met een paar medespeelers om een kijkje te nemen, maar één blik op een wedstrijd tussen twee squadrons was voor hem genoeg. 'Ver-

geet het maar!’ zei hij. ‘Tegen dat stelletje wilden speel ik niet. Dan komen we invalide van het veld.’ Dat plan ging dus niet door.

Een week voor Kerstmis werden we in de instructiezaal in Hereford ontboden en kregen we te horen dat de helft van het B-squadron toch naar het Midden-Oosten zou worden gestuurd. Het G-squadron zou de Special Projects overnemen. De jongens die waren geselecteerd begonnen te lachen en te dollen: ‘Geweldig!’ De mannen die buiten de boot vielen, waren diep teleurgesteld en probeerden toch nog mee te gaan. Maar ik denk dat de meesten diep in hun hart ongerust waren dat het conflict op een grote, smerige oorlog zou uitdraaien. Als Israël er zich mee bemoeide, zouden Syrië en Jordanië de kant van Saddam kunnen kiezen. Dan zou de zaak behoorlijk uit de hand lopen en het halve Midden-Oosten in vlammen kunnen opgaan. Bovendien was er nog de dreiging dat Saddam chemische of nucleaire wapens zou inzetten.

Het vooruitzicht van een oorlog motiveerde me, maar ik hoopte dat het niet lang zou duren, zodat ik nog op tijd terug zou kunnen zijn voor de Everest-expeditie.

Toen we het nieuws hadden gehoord, ging ik naar huis en zei tegen mijn vrouw Janet: ‘Hoor eens, ik moet een tijdje weg.’ Jan is heel rustig en nuchter, en ze vatte het goed op. Normaal praten SAS-mensen niet met hun familie over hun werk, maar in dit geval was het wel duidelijk waar we naartoe werden gestuurd. Na Saddams invasie van Koeweit was er in de pers en op de televisie zoveel aandacht aan besteed dat onze missie maar één doel kon hebben: de Golf.

Het werd geen ontspannen kerstfeest. Het Regiment moest zich de feestdagen paraat houden en we zochten onze groene uitrusting bij elkaar. (In het SAS-jargon slaat 'groen' op normale militaire operaties; 'zwart' wordt gebruikt voor de Special Projects, waarbij we ons van top tot teen in het zwart kleden.) Als je een tijdje andere dingen hebt gedaan zoals ik, is je militaire uitrusting bij het SP-team niet meer honderd procent en kost het je een paar weken hard werken om alles tiptop in orde te krijgen.

Op mijn alpinecursus in Frankrijk, Italië en Duitsland had ik niet alleen Duits geleerd, maar was ik ook getraind in skiën, bergbeklimmen, reddingswerk, weersvoorspellen en het veroorzaken van lawines met behulp van explosieven. Maar het was geen echte militaire training. Voor die tijd had ik negen maanden als commando bij het SP-team gezeten. Ook dat was anders dan het gewone militaire werk. Na Duitsland was ik weer negen maanden bij de Special Projects gedetacheerd, nu als commandant van de scherpschutters. Al met al had ik minstens drie jaar 'zwart' werk gedaan en me nooit zo erg druk gemaakt of ik wel de juiste spullen op de voorgeschreven plaatsen bij me droeg.

Ik nam mijn koppel en mijn rugzak mee naar huis om ze in de juiste woestijnkleuren te verven. We lieten juist een stuk aan ons huis bouwen, en John, een van de bouwvakkers die met de fundering bezig was, kwam naar me toe om te vragen wat ik deed.

'Ik verf mijn spullen.'

'Zijn die kleuren niet wat licht?'

'Nou,' zei ik voorzichtig, 'dat zal je verbazen. In de praktijk werkt het heel goed.'

Maar hij had gelijk. Ik had een te lichte zandkleur gekozen, zoals ik tot mijn schade nog zou merken.

Een van de regels van het Regiment is dat alle getrouwde mannen een levensverzekering moeten afsluiten. Janet en ik hadden al een polis, dus daar hoefden we niets aan te doen. Maar zodra de missie bekend was gemaakt, moesten andere jongens haastig een verzekering regelen. De verzekeringsmaatschappijen wisten natuurlijk waar we heen gingen en weigerden de aanvragen of eisten een krankzinnig hoge premie. Het gevolg was een kleine paniek. In vredetijd proberen de jongens de premies te ontduiken, maar met een oorlog in het verschiet zag de toekomst er opeens heel anders uit.

Op oudejaarsavond, vlak voor mijn vertrek, vroegen Janet en ik een vriendin om op onze dochter Sarah te passen, die toen ruim twee jaar oud was. We gingen naar een café, maar na één glas keken we elkaar aan, liepen terug naar huis en gingen aan de eettafel zitten om over al die akelige vragen te praten: Stel dat ik niet terug zou komen. Zou ze dan hertrouwen? Waar moest Sarah dan naar school? Enzovoort, enzovoort. 's Nachts om een uur of drie, vier zaten we er nog, en het werd heel emotioneel. Ik maakte me niet zo ongerust over mezelf of over Janet, die heel goed voor zichzelf kon zorgen, maar Sarah was iets anders. Als ik sneuvelde, wat zou dat dan voor haar betekenen?

Als het Golfconflict op een grootschalige oorlog zou uitdraaien, zou de SAS niet meer zijn dan een radertje in een grote machine. Tot dan toe, in mijn ervaring tenminste, had de SAS altijd de lakens uitgedeeld en in de vuurlijn geopereerd. Zelfs in Noord-Ierland konden we tot

op zekere hoogte ons eigen terrein kiezen. Een ander voordeel daar was ons uiterlijk: we zagen er net zo uit als iedereen. In Irak zouden we tussen Arabieren moeten opereren, die ons meteen als vreemdelingen zouden herkennen, en hoefden we niet op steun van de bevolking te rekenen. En dan was er nog de dreiging van chemische wapens. Het was onmogelijk te voorspellen hoe gevaarlijk het ging worden, en die onzekerheid was al voldoende om zelfs geharde veteranen de zenuwen te bezorgen.

De volgende avond kwam Sarahs peetvader, John, een vriend uit het A-squadron die getuige bij ons huwelijk was geweest, naar ons toe en maakte een officieus testament op een brief waarin hij schreef dat in geval van zijn dood ik (of Janet) zijn huis moest laten verkopen. Daarvan zou tienduizend pond naar Sarah gaan, de rest van het geld naar zijn moeder, zijn stereo naar zijn broer, enzovoort.

Het kostte aardig wat tijd om onze spullen te pakken. De wapens werden allemaal verzameld en vooruit gestuurd, verpakt in canvashoezen. Toen ik de kwartiermaker vroeg of er ook pistolen bij zaten, zei hij: 'Ja, twintig.' Dat stelde me gerust, want pistolen waren belangrijke reservewapens die we hard nodig konden hebben als de geweren dienst weigerden of we in een kleine ruimte moesten vechten, bijvoorbeeld in een voertuig of een observatiepost. De meesten van ons waren bewapend met een M16-203 samengesteld uit de loop van een 5.56 automatisch geweer met daaronder een granaatwerper of een Minimi-machinegeweer. Die zijn allebei ruim een meter lang en lastig te verbergen of in een beperkte ruimte te hanteren.

Onze persoonlijke uitrusting was onze eigen zaak. Toen ik met mijn spullen bezig was, vroeg ik de kwartiermaker of ik poolkleding kon meenemen. 'Nee!' antwoordde hij. 'Je gaat naar de woestijn, droplul! Daar is het bloedheet.' Hij lachte alsof hij alles van woestijnen wist. Blijkbaar had hij geen idee hoe koud het 's winters in Irak kon zijn. Ondanks zijn weigering kon ik de gedachte niet van me afzetten dat we ergens op grote hoogte terecht zouden komen, in de bergen van noordelijk Irak aan de Turkse grens, waar nog sneeuw lag. Het leek wel een voorgevoel. Maar ik ging er niet op door, en de meeste anderen hadden geen zin om winterkleding mee te zeulen.

Bij een instructie in januari zei de commandant dat we in geval van oorlog misschien wel vijfhonderd kilometer in Irak zouden moeten infiltreren om vijandelijke installaties uit te schakelen. Wij dachten dat hij de omgeving van Bagdad bedoelde. Thuis pakte ik een atlas en trok een cirkel met een straal van vijfhonderd kilometer rondom Koeweit en de Iraakse grens. Janet en ik praatten over de Eufraat, die vanuit Syrië dwars door Irak loopt voordat hij bij Basra in de Tigris stroomt. Van school herinnerde Janet zich dat er in de vruchtbare streken langs de twee grote rivieren bloeiende beschavingen waren ontstaan. In die tijd hadden de Eufraat en de Tigris tot de belangrijkste waterwegen behoord en werd Mesopotamië, het gebied dat ertussen lag, de wieg van de beschaving genoemd. Ik vroeg me af hoe de Eufraat er nu uit zou zien.

Die avond belde ik mijn ouders. Dat deed ik altijd voordat ik vertrok.

Meestal zei ik gewoon 'Ik moet weg', en dan antwoordden ze: 'Goed. Tot ziens. En wees voorzichtig.' Maar deze keer was het anders. Iedereen was bang dat het een lange en smerige oorlog zou worden. Ma en pa deden hun best om niet bezorgd te klinken, maar toen mijn jongere broer Keith aan de lijn kwam en begon te huilen, konden ook de anderen zich niet goedhouden. 'Hé,' zei ik, 'hou daar eens mee op. Het komt heus wel goed.' Maar dat telefoongesprek maakte me duidelijk dat het geen spelletje meer was.

Eindelijk hoorden we dat we op de avond van 5 januari, een zaterdag, zouden vertrekken. Als een van de meest ervaren mensen ging ik naar het kamp om te controleren of iedereen klaar was. 'Bob en Rich zitten nog in de club,' zei een van de jongens, 'en ze zijn strontlazerus.'

'Jezus! Waar zijn hun spullen?'

'Ze hebben nog niet gepakt.'

Ik stuurde twee mensen naar hun kamers om in te pakken wat ze konden vinden en alles naar het wachtlokaal te brengen. Toen ging ik met nog een vent naar de club om de twee zuiplappen mee te sleuren. Ze waren vrij klein en hielden met hun tweeën de bar overeind, straalbezopen en giechelend als schoolmeiden. We brachten hen langzaam naar de bus, lachend en dollend om hen rustig te houden. Ze giechelden vrolijk tegen elkaar toen we hen aan boord hesen en ze achterin zetten. Even later vertrokken we naar de RAF-basis Brize Norton. De rest was heel rustig. We praatten wat, over niks in het bijzonder.

De Tristar landde op Cyprus om bij te tanken en vloog toen verder naar de Golf, waar hij landde en tot achter

een hangar taxiede. Toen we de warme avond in stapten, zagen we dat de commandant, de sergeant-majoor en de kwartiermaker al onder aan de trap stonden te wachten, gekleed in woestijntenue, met *sjamags* of Arabische sjaals om hun nek gebonden. Het was de eerste keer dat we mensen zo gekleed zagen, en we wisten meteen weer waar we waren.

Er stond een Hercules klaar en we klommen achterin. Normaal houden de RAF-bemanningen zich strikt aan de regels en moet je altijd gaan zitten en je riemen vastmaken, maar nu waren er niet eens stoelen of riemen, dus lieten we ons onderuitzakken op de metalen vloer voor de korte vlucht naar onze voorpost, die de codenaam Victor droeg. ‘Hou je vast,’ riep de *loadmaster*, ‘want we oefenen een operationele take-off.’ De piloot liet zijn motoren toeren maken tot ze een oorverdovend gebulder produceerden en het hele vliegtuig stond te trillen. Toen trok hij de remmen los en werden we naar voren gesmeten. Het toestel steeg op. Een kwartier later dook het weer omlaag en landden we met een paar zware klappen toen de Hercules krachtig afremde.

Op Victor aangekomen werden we tijdelijk gehuisvest in een hangar. We keken eens om ons heen. Een berg rugzakken, een verzameling wapens in canvashoezen, een stapel Amerikaanse veldbedden, dozen met radio’s, eerstehulpkisten, explosieven, zo te zien was de hele uitrusting pas een kwartier geleden aangekomen. We verzamelden ons voor een korte instructie van de sergeant-majoor van het squadron.

‘Zorg dat je niet in je onderbroek loopt als de sergeant-majoor van het Regiment in de buurt is. Ik zie een paar

mensen die naar de kapper moeten. Blijf uit het kantoor van de hangar als je niet uitgenodigd bent. Hou de hangar netjes, mensen. Hou je spullen in de buurt van je bed. En haal er zo nu en dan de bezem door.'

Daarna was het materiaal aan de beurt. 'Oké,' zei de kwartiermaker. 'Alles is aangekomen, maar vraag het eerst aan mij als je wat nodig hebt. De munitiebunker ligt naast de keuken. Etenstijden zijn van zes tot zeven voor het ontbijt, twaalf tot één uur voor de lunch en zes tot zeven voor het avondeten. Zoek maar een bed uit. Morgenochtend begint de training.'

De commandant hield ook nog een praatje over zijn persoonlijke kijk op de voorbereidingen voor de oorlog. De plannen voor de Special Forces konden nog alle kanten op. Het A- en het D-squadron waren al een heel eind op streek met hun training voor de operaties ver achter de Iraakse linies. Op dat moment waren ze in de woestijn voor een grote oefening met alle wapens, inclusief de zware .50 Browning-machinegeweren, mortieren, de LAW-90 raketwerpers, het Milan-anti-tankgeschut en het meest effectieve wapen dat er bestond de M-19, een krachtige granaatwerper, een soort machinegeweer dat bommen afvuurde.

Wat het B-squadron betrof, hoopte de commandant dat hij een stel voertuigen voor ons kon regelen dat we zelf maar moesten ombouwen voor operaties in de woestijn. Hij beloofde dat hij ons op de hoogte zou houden van de ontwikkelingen en wenste iedereen welterusten.

Morgen was het weer vroeg dag. We pakten allemaal een veldbed en zetten het tegen de wand van de hangar, met een tafel van bijna twee meter aan het voeteneind van

ieder bed en een klamboe aan palen erboven. Dat was ons thuis voor de komende tien dagen.

Toen de ochtend aanbrak, zagen we dat we ons diep in de woestijn bevonden, tussen een paar andere kampen, verspreid over een groot oefengebied. Het grootste deel van de woestijn bestond uit een kale vlakte van hard, beigekleurig zand, zo nu en dan onderbroken door een heuveltje. Op die heuvels, die misschien zo'n tien meter hoog waren, groeide wat droog gras en hier en daar een boom. Het zand was erg rul, zodat de voertuigen vaak vastliepen. De wind had het zand gewelfd in golven, die het landschap heel aantrekkelijk maakten.

Kamp Victor lag achter een heuvel. Een hoog hek omringde de grote hangars en de landingsbaan. De zandduinen kwamen tot aan de rand van het kamp, dat was gebouwd als een parachutistenschool. De hangars werden gebruikt voor de opslag van parachutes en ander materiaal, en overal stonden hoge torens voor het drogen van de parachutes. 's Nachts werd de omheining door schijnwerpers fel verlicht.

We begonnen met de training, en er viel nog van alles te organiseren: de radio- en satellietverbindingen, de TAC-BE-zenders en de procedures voor biologische, chemische en nucleaire oorlogvoering. Omdat ik een verplegersopleiding had, werd ik belast met de medische instructies. Ik leerde de jongens hoe ze een infuus moesten aanleggen, kogelwonden verbinden en een zonnesteek behandelen. Voor het demonstreren van intraveeneuze technieken koos ik als 'vrijwilliger' uit de voorste rij een magere jongen, omdat hij duidelijk zichtbare aderen had. Ondanks de stoere reputatie van de SAS zijn

sommige jongens als de dood voor een injectie. Ze gaan soms zomaar van hun stokje.

Het grootste deel van de training vond plaats in onze eigen hangar, maar we gingen ook naar de schietbaan om onze wapens te ijken. We werkten met 203's, Minimi-machinegeweren (ook het kaliber 5.56) en GMPG's of Gympi's, met een kaliber 7.62, die een groter bereik en een zwaardere inslag hadden dan de Minimi's. De schietbanen lagen een paar honderd meter verderop, maar er was ook nog een veel groter complex op drie uur rijden, diep in de woestijn. We hadden de wapens al getest op een schietbaan in Hereford, maar vanwege het transport moesten we ze opnieuw inschieten.

Het probleem was dat we te weinig munitie hadden. Voor de contactoefeningen te voet (snel reageren als je toevallig de vijand tegen het lijf loopt) hadden we maar dertig of veertig patronen per man. Bij een volledige oefening voor een man-tegen-mangevecht links, rechts en van achteren ben je al gauw een paar honderd patronen kwijt. We oefenden in groepen van vier of zes, alsof we op patrouille waren. Opeens doken er kartonnen figuren op en riep er iemand: 'Contact vooruit!' Dan splitsen we ons op in paren om ons vechtend terug te trekken, waarbij we elkaar dekking gaven. We trokken altijd terug en vochten ons nooit een weg naar voren, omdat we de sterkte van de vijand niet kenden en we op een patrouille nooit met genoeg mensen waren om een vuist te maken. Bovendien hadden we niet genoeg munitie bij ons voor een langdurig vuurgevecht. We werkten in kleine groepen, die zich bij gevaar zo snel mogelijk een weg naar de vrijheid moesten schieten om de verliezen te be-

perken. Maar omdat we bij de training zo weinig munitie hadden, konden we bij de waarschuwing ‘Contact vooruit!’ niets anders doen dan ons tegen de grond werpen en één salvo afvuren. En een oefening is heel anders dan de werkelijkheid.

Op dat moment hadden we nog geen 203-granaten, die we hard nodig hadden om onze sexton-vizieren te ijken. De sextons kunnen op de zijkant van het wapen worden gemonteerd om de nauwkeurigheid te verbeteren. We hadden ze niet meegekregen, maar ik bezat zelf al jaren zo’n vizier, dus ik had het op mijn eigen 203 gemonteerd. Het leek wel of we overal gebrek aan hadden, ook aan bruikbare voertuigen. Wat we nodig hadden waren speciale Land-Rovers van het type 110, met een verlengde wielbasis, die bekendstonden als ‘Pinkies’ sinds ze tijdens de campagne in Oman in de jaren zeventig roze (*pink*) waren geschilderd. Het A- en het D-squadron hadden hun eigen Pinkies meegenomen. De wagens waren voorzien van sokkels voor zware machinegeweren en Milan-anti-tankraketwerpers. Wij moesten ons behelpen met Land-Rovers type 90, zonder veiligheidsgordels of machinegeweersokkels, die spottend ‘Dinkies’ werden genoemd. We hadden maar één grotere 4x4, een Unimog, die als transportvoertuig dienstdeed en de munitie vervoerde.

Onder toezicht van een sergeant van de Mobility Troop stripten we de Land-Rovers, verwijderden de portieren, de achterdeur, de spiegels, de linnen kap en de voorruit, spanden jute over de koplampen en de binnenspiegels om reflecties in het donker te voorkomen, en lasten houders voor extra jerrycans langs de zijkanalen. Iemand zei

dat we de wagens weer in de oorspronkelijke toestand moesten terugbrengen als de oorlog afgelopen was. Wij keken elkaar eens aan en dachten: M'n reet. Maar we bewaarden alle gesloopte onderdelen keurig in een hoek van de hangar. We hadden ook drie crossmotoren, hoewel slechts een paar jongens getraind waren om erop te rijden. Gelukkig hadden heel wat kerels thuis ook een motor, en dus oefenden we naar hartelust met de Armstrongs in de woestijn.

Maar we kregen steeds meer de pest aan onze Dinkies. Die dingen deugden niet. Als we navigatie oefenden en over de zandheuvels crossten, verspilden we kostbare tijd aan het uitgraven van die krenge als ze weer eens vastliepen. En de oefengevechten tussen de wagens waren helemaal een klucht. We probeerden de Gympi's af te vuren vanaf zandzakken die we op de motorkap hadden opgestapeld, maar dat werkte niet. En als de chauffeurs een scherpe bocht maakten, werden de inzittenden uit de auto's gesmeten. Onder het toeziend oog van het hele squadron werd Stan, een grote Australiër, met grote snelheid uit een Land-Rover gekieperd en rolde de halve woestijn door met zijn Gympi nog in zijn armen, waarbij hij flinke brandwonden opliep door de hete loop.

We moesten er toen om lachen, maar natuurlijk waren we niet blij met het vooruitzicht dat we misschien straks in deze wagens Irak zouden moeten binnendringen. Wat nu grappig leek, zou later een ramp kunnen betekenen. We experimenteerden ook door met zes man achter in de Unimog te gaan staan en van daaruit te vuren. Het leek net een huifkar uit een cowboyfilm, met cowboys

die onder het rijden de Indianen neerknalden. Alleen raakten we helemaal niets, omdat de wagen als een vlo heen en weer sprong.

Kortom, het materieel was een ramp en de oefeningen stelden weinig voor. De andere twee squadrons hadden veel betere spullen. Dat was ook logisch, want zij zouden naar Irak worden gestuurd. Wij waren op dat moment niet meer dan reservetroepen. Maar toch hoopten we dat we aan de bak zouden komen.

De wildste verhalen deden de ronde. Het B-squadron zou met parachutes in Koeweit Stad moeten landen, dat nu door de Irakezen was bezet. We zouden een groot flatgebouw moeten veroveren om van daaruit de Iraakse stellingen met mortieren en artillerievuur te bestoken. Als scherpschutters zouden we ook individuele personen kunnen uitschakelen. De bedenker van dit plan, wie hij ook was, scheen niet te begrijpen dat de Irakezen, zodra ze wisten waar we ons hadden verschanst, de zaak gewoon zouden platgooien terwijl wij als ratten in de val zaten. Maar de plannenmakers van de RAF overwogen ook om ons vanaf honderdvijftig tot tweehonderd meter hoogte uit een Hercules te gooien (de normale hoogte ligt tussen de tweehonderdvijftig en driehonderd meter), en dus moesten we zo'n sprong 's nachts oefenen. Tijdens de Falkland-oorlog was er ooit een zelfmoordmissie voor het B-squadron voorgesteld, en dit was er ook een. De helft van de jongens zou zelfs de sprong niet overleven. Bij de Special Projects had ik ooit deelgenomen aan een oefensprong waarbij zestien van de dertig man gewond waren geraakt, niet gedood, maar wel uitgeschakeld. Deze keer stonden we al klaar met

onze parachutes en wilden we naar de hangar lopen, toen onze eigen commandant de actie afblies. Meteen stak er een tweede gerucht de kop op, dat nog krankzinniger klonk. We zouden boven Bagdad moeten afspringen om belangrijke installaties zoals krachtcentrales uit te schakelen. Maar al gauw bleek dat kruisraketten hetzelfde konden doen vanaf honderden kilometers afstand.

De woestijn rondom de basis was precies zoals ik me had voorgesteld: heet en zanderig, met genoeg heuvels en dalen die dekking boden.

Ondanks de beperkingen door ons gebrekkige materiaal was het een geschikt terrein voor oefeningen. We maakten lange dagen, om zes uur op, de hele dag trainen, dan het avondeten, twee uur rust en in het donker nog een nachtoefening voordat we om tien of elf uur ons bed indoken. Een paar jongens hadden een radio en we luisterden allemaal naar het nieuws van zes uur op de wereldomroep van de BBC. In Genève en op andere plaatsen werd op hoog niveau vergaderd door wereldleiders die een confrontatie probeerden te vermijden. De kansen op een oorlog wisselden met de dag. Als ontspanning werd er veel gekaart. Andere mensen lazen, variërend van Shakespeare tot *Viz*-strips. Zelf had ik een stapel pockets van Tom Sharpe meegenomen, waar ik altijd om moet lachen. Maar meestal waren we te moe om te lezen of te kaarten. We kregen last van slaapprobleem. Toen opeens kwam er de opdracht om een team naar de Britse ambassade in Abu Dhabi te sturen voor extra bewaking tijdens een bezoek van Douglas Hurd, de Britse minister van Buitenlandse Zaken. Vijf van ons

die de bodyguard-training hadden gevolgd werden geselecteerd en naar Abu Dhabi gebracht. Daar aangekomen inspecteerden we de ambassade en installeerden ons in een lage bungalow op het terrein, dat misschien honderd meter in het vierkant was, een grote tuin met gazons, heesters, bloembedden en bomen, allemaal fris besproeid. De ambassade zelf was twee verdiepingen hoog en vrij groot, met wat andere bungalows er omheen voor het ambassadepersoneel. De vaste bewakers patrouilleerden buiten het hek, wij moesten het terrein zelf bewaken.

Toen we nog in Kamp Victor zaten, hadden we niet naar de stad gemogen, maar nu was er niemand die een oogje op ons hield. Hurd zou pas om zes uur arriveren, dus hadden we een paar uur vrij. Bovendien droegen we burgerkleren, een polohemd en een ribbroek om niet op te vallen, dus grepen we onze kans en gingen een kijkje nemen. Het was vreemd om door de straten van zo'n welvarende, glinsterende nieuwe stad te lopen, waar alles zo normaal leek, zonder enige aanwijzing dat er een oorlog dreigde. Het was prettig om even pauze te kunnen nemen tussen al die oefeningen, een andere cultuur te zien en ons menu wat af te wisselen. Na het eten gingen we winkelen. We kochten kleine radio's, miniverreikers en een camera. Ik kocht ook een paar *sjamags* voor mezelf en vier of vijf extra sjaals voor de jongens in het kamp. Daarna glipten we weer de ambassade binnen, op tijd voor de komst van de belangrijke bezoeker. Toen hij aankwam, zagen we hem uit de auto stappen en het gebouw binnengaan. Vanaf dat moment was hij onze verantwoordelijkheid.